

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als monument van de woning Goffaerts met stadstuin in Leuven

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.13, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het ministerieel besluit 5 juni 2015 houdende de voorlopige bescherming van de woning Goffaerts met stadstuin, gelegen Kapucijnenvoer 22 in Leuven, als monument;

Gelet op de bezwaren van de zakelijkrechthouders waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 9 juli 2015 tot en met 8 augustus 2015 en waarvan de behandeling van de bezwaren en het advies van de gemeente is opgenomen in bijlage;

Gelet op de hoorzitting, georganiseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed op 21 september 2015 waarvan het verslag en de behandeling van de conclusies ervan zijn opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 20 augustus 2015, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het plaatsbezoek van 4 juni 2015;

Overwegende het waarderend onderzoek waarvan de resultaten zijn opgenomen in het administratief dossier;

Overwegende de historische waarde van de woning Goffaerts met tuin die als volgt wordt omschreven:

de woning Goffaerts is door zijn architect Joris Helleputte (1852-1925) en bewoners Camille Goffaerts (1863-1914) en Victor Parrein (1885-1966) representatief voor de architecturale productie binnen de katholieke zuil in Vlaanderen op het einde van de 19de eeuw. Daarnaast is de woning Goffaerts een belangrijk relict van de basisbebouwing aan de Kapucijnenvoer en heeft ze via de laatste bewoners van het huis, de Zusters van Liefde, ook een historische band met de tegenoverliggende ziekenhuissite in Leuven;

Overwegende de architecturale waarde van de woning Goffaerts met tuin die als volgt wordt omschreven:

de woning Goffaerts, op de gevel '1895' gedateerd, is een herkenbaar en representatief voorbeeld van een stedelijk burgerhuis uit het einde van de 19de eeuw, opgevat als een vrijstaande woning van twee bouwlagen en vier traveeën onder een complexe dakenstructuur en gericht op een ruime, beboomde stadstuin met aanleg uit de jaren

1950 met resten van oudere aanplant, van het openbaar domein gescheiden door een bakstenen tuinmuur met houten poorten. Gebouwd in een neogotische vormtaal en gekenmerkt door een kwaliteitsvol en kleurrijk materiaalgebruik is de woning Goffaerts representatief voor het profane oeuvre van architect Helleputte, een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de door de Sint-Lucasscholen geïnspireerde neogotiek in België op het einde van de 19de eeuw. Het samengaan van het neogotische exterieur met de bewaarde neogotische interieurelementen, de behouden planindeling en balklagen, en de bewaarde relatie tussen de vrijstaande woning en de stadstuin, verlenen aan het geheel een belangrijke ensemblewaarde.

De in 1929 gerealiseerde uitbreiding aan de zuidzijde van de woning werd met respect voor het neogotische ensemble ontworpen door Albert van Huffel (1877-1935) en vormt, met vage referenties naar de art deco en het modernisme, een bescheiden toevoeging aan het geheel, uitwendig duidelijk afleesbaar en inwendig pretentieloos in het interieur geïntegreerd. Hetzelfde geldt voor de in de jaren 1950 toegevoegde veranda achter de oorspronkelijke tuinkamer.

Overwegende de artistieke waarde van de woning Goffaerts met tuin die als volgt wordt omschreven:

de woning Goffaerts, als totaalconcept ontworpen door Joris Helleputte, bewaart nog oorspronkelijke interieurelementen, waaronder mozaïek- en terrazzovloeren, architectuurpolychromie (onder een recentere afwerkingslaag) in traphal en tochtportaal, op de schouwboezems van salon en eetkamer en op de zuidelijke wand van de tuinkamer. Ook de monumentale bordestrap met trappalen, de sobere gepolychromeerde diensttrap en het smeedijzeren hang- en sluitwerk van de ramen bleef bewaard. De integratie van sculptuur en architectuurpolychromie, allicht van de hand van respectievelijk beeldhouwer Benoit Van Uytvanck - waarmee Goffaerts op dat moment was geassocieerd - en decoratieschilder Oscar Algoet (1862-1936), maakt van het interieur van de woning Goffaerts een representatieve getuige van de neogotische kunstproductie in Leuven in de omgeving van architect Helleputte.

Overwegende de esthetische waarde van de woning Goffaerts met tuin die als volgt wordt omschreven:

het open zicht op de vrijstaande neogotische woning en de ruime stadstuin met bakstenen tuinmuur, de daar over hangende, gekandelaarde linde en de witte paardenkastanje achteraan in de tuin, verlenen aan de woning Goffaerts niet alleen een prominente contextwaarde maar ook een esthetische waarde binnen het straatbeeld van de Kapucijnenvoer,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.12 tot en met 6.1.18 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen definitief beschermd als monument:

de woning Goffaerts met tuin, bekend ten kadaster: Leuven, 4de afdeling sectie E, perceelnummers 524V2 en 526P.

De definitief beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de definitief beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden: historische, architecturale, artistieke en esthetische waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Vrijstaande woning van twee bouwlagen en vier traveeën onder een complexe leien bedaking. Baksteenbouw met een hoge hardstenen plint met afzaat en horizontaal geleed door muurbanden in witte natuursteen en gesmoorde bakstenen. Afwisseling van lijstgevels met natuurstenen of houten kroonlijst en trapgevels met schouderstukken. Straat-, zij- en tuingevels worden verder gekenmerkt door kruis- en kloosterkozijnen onder tudorboogvormige ontlastingssystemen, steekboogvensters, Brugse traveeën, spaarvelden, muurankers en schouwvolumes met in hardsteen uitgewerkte dekstenen. Straatgevel met centraal een rechthoekige deur in geprofileerde negblokomlijsting en verder kleurrijke accenten in de vorm van geel en groen geglazuurde tegels in de boogvelden, decoratief smeedwerk en het chronogram 'AO 1895' in gesmoorde bakstenen. In de linker zijgevel wijzen vier lancetvensters met verspringende dorpels op de positie van de monumentale trap.

Aan de art deco en het modernisme refererende uitbouw in donkerbruine baksteen (1929) van deels een, deels twee bouwlagen onder een plat dak met getrapte betonnen kroonlijst, typerende overhoekse vensters en een tweezijdige erker.

Voorts aan de woning palende steekboogvormige poort, voorzien van rechtstanden in witte natuursteen, en een daarbij aansluitende bakstenen tuinmuur met tuindeur en een recente poort die leidt naar een ruime, beboomde stadstuin, getypeerd door een uit de jaren 1950 daterende aanleg met padenstructuur en rozenboog. De tuin bewaart resten van een oudere, mogelijk nog oorspronkelijke beplanting. Tot de merkwaardige bomen in de tuin behoren een witte paardenkastanje, een esdoorn, een blauwe atlasceder, een taxus en een gekandelaarde linde aan de straatzijde.

Behouden planindeling, bewaarde dragende structuur en neogotische interieurelementen, waaronder decoratieve mozaïekvloeren, planken- en granitvloeren, schouwboezems, spitsboogvormige binnendeuropeningen, een monumentale trap met trappalen, een gepolychromeerde diensttrap en moer- en kinderbalken met snijwerk. Achter een recentere afwerkingslaag bleef de oorspronkelijke neogotische kleurstelling van het tochtportaal en de traphal bewaard: wanden met schijnvoegen boven een lambriserings van gestileerde bloemsjablonen en driehoekmotieven op de dagkanten van de spitsboogdeuren, het geheel uitgevoerd in tinten van rood, groen, licht oker en grijs. Op de schouwboezems van salon en eetkamer zijn fragmenten van schilderijen zichtbaar die schilderijen onder de recentere afwerkingslaag doen vermoeden. Op de zuidelijke muur van de tuinkamer resten fragmenten van een geschilderde fries in okertinten. Intact bewaarde dakkap.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De bescherming van de woning Goffaerts beoogt het behoud van het gebouwde erfgoed: de neogotische architectuur - de typologie van de vrijstaande woning, het bouwvolume, de neogotische vormtaal en dito interieurafwerking - en de uitbreiding van architect van Huffel uit 1929. Dit veronderstelt het behoud van de vloeren, oorspronkelijke vensters, hang- en sluitwerk, schouwboezems, trappen, balklagen en oorspronkelijke afwerkingslagen, ook indien verborgen achter secundaire afwerkingen. De erfgoedwaarden van de woning zouden versterkt worden door de terugplaatsing van verwijderde nagelvaste interieurelementen en het herstel van de nog aanwezige neogotische architectuurpolychromie.

De tuin blijft behouden als tuin. Dit veronderstelt het behoud van de tuinmuur en van de merkwaardige bomen (witte paardenkastanje, esdoorn, gekandelaarde linde, blauwe atlasceder, taxus) en een deskundig onderhoud van de struik- en kruidlaag die de tuin vorm geeft.

Ook de typologie van de vrijstaande woning, de intrinsieke verbondenheid tussen de woning en de omliggende stadstuin, en het vrije zicht op woning en tuin vanuit de straat dienen bewaard.

Art. 4. Voor het beschermde monument gelden de volgende voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud:

De zakelijkrechthouder en de gebruikers van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

De nog aanwezige neogotische interieurelementen en -schilderingen – al dan niet bedekt door een jongere afwerkingslaag – blijven behouden. Zij dienen beveiligd tegen brand, waterschade, houtworm-, schimmel-, zwam- en vochtaantasting en tegen moedwillige of toevallige beschadiging. De uitvoering van werken of werkzaamheden die het uitzicht of de indeling van het interieur wijzigen, zijn toelatingsplichtig, evenals het plaatsen of vernieuwen van technische voorzieningen.

De ommuurde stadstuin met merkwaardige bomen blijft behouden als tuin en garandeert het voortbestaan van de typologie van de vrijstaande woning, de intrinsieke band tussen woning en tuin en het vrije zicht op de zuidgevel.

Art. 5. Voor de volgende handelingen moet een toelating worden aangevraagd:

Voor de percelen opgenomen in de bescherming:

- 1° Het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie.
- 2° Het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen.
- 3° Het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting.
- 4° Het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) Het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies.
 - b) Het verwijderen van voegen en het hervoegen.
 - c) Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen.
 - d) Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk.
 - e) Het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, nieuwe toevoegingen.
 - f) Het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden.

Voor het interieur van de woning Goffaerts:

- 1° Het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek.
- 2° Het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren.
- 3° Het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting.

- 4° Het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie.
- 5° Het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen.
- 6° Het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

Voor de tuin van de woning Goffaerts:

Het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:

- a) Het plaatsen of wijzigen van onder- en bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen.
- b) Het plaatsen of wijzigen van afsluitingen.
- c) Het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen en paden.
- d) Het vellen of beschadigen van bomen en struiken, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben.
- e) Het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen.
- f) Het structureel en fundamenteel wijzigen van de tuinaanleg.
- g) Het wijzigen van het (micro)reliëf.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, **29 FEB. 2016**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

